

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет природничих наук

Кафедра лісового та аграрного менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Гірське лісівництво

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма Лісове господарство

Спеціальність Н4 Лісове господарство

шифр і назва

Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна
медицина

шифр і назва

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 10 від 25 червня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Гірське лісівництво
Викладач (-і)	Олійник Василь Степанович
Контактний телефон викладача	067-456-75-94
E-mail викладача	vasyl.oliinyk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	<u>3</u> кредити Є КТС, <u>90</u> год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультування проводиться за розкладом консультацій викладача, який розміщений на інформаційному стенді кафедри
2. Анотація до навчальної дисципліни	
"Гірське лісівництво" як навчально-наукова дисципліна вивчається на освітньому рівні "магістр" для формування у студентів теоретичних знань та практичних навиків щодо біології, екології, продуктивності і актуальних проблем гірських лісів, їх динаміки, поширення, виникнення багатогранних корисних функцій та застосування в них екологічно виважених способів і режимів ведення господарства. Її вивчення ґрунтується на знаннях з ботаніки, дендрології, метеорології, ґрунтознавства, лісознавства і лісівництва та інших навчальних дисциплін, отриманих при освоєнні програм освітнього рівня "баралавр" та регіонального лісівництва ОР "магістр". Програма дисципліни "Гірське лісівництво" передбачає застосування отриманих знань у практичній сфері складних гірських і передгірних умов. При вивченні курсу значна увага приділяється лісотвірним породам, типам лісу, запобіганню стихійним явищам у горах, посиленню поліфункціональної ролі гірських лісів та диференційованому веденню у них господарства. Курс має міждисциплінарне значення.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Мета курсу - вивчення особливостей ведення лісового господарства в гірських умовах виходячи із специфіки їх еколого-біологічних умов, багатогранних корисних властивостей та лісівничих наслідків. Основними цілями вивчення дисципліни є формування необхідних теоретичних, практичних та методологічних, регіональних знань про: - захисну, сировинну, рекреаційну, і природоохоронну роль гірських лісів;	

- шляхи природозберігаючого ведення господарства у горах;
- особливості удосконалення способів і технологій головних рубок;
- особливості удосконалення рубок пов'язаних із веденням лісового господарства і лісовідновленням.

4. Програмні компетентності.

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та прикладного характеру у сфері лісового господарства для складних природних умов гірських територій.

ЗК1. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК4. Здатність генерувати нові ідеї.

СК1. Здатність практично осмислювати проблеми лісового господарства.

СК2. Здатність забезпечувати сталий розвиток лісового господарства.

СК3. Здатність оцінювати регіональні особливості природно-кліматичних умов для організації ефективного лісового господарства.

Результати навчання.

РН1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері лісового господарства.

РН3. Приймати ефективні рішення з питань лісового господарства.

РН6. Оцінювати стан лісових фітоценозів і ресурсів у конкретних лісорослинних умовах та прогнозувати можливості їх використання.

РН7. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері лісового господарства з урахуванням доступних ресурсів, ризиків, економічних і екологічних аспектів.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	18
Практичні	12
Самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
Третій	Н4 Лісове господарство	Другий	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Кількість год.		
	лекції	практичні заняття	самостійна робота .
Тема 1. Гірські лісорослинні умови.	2	1	5
Тема 2. Лісотвірні породи карпатського регіону.	2	1	5
Тема 3. Типологічна характеристика лісів Карпат.	2	2	5
Тема 4. Стихійні явища в горах.	2	1	5
Тема 5. Поліфункціональна роль і категорії гірських лісів.	2	1	5
Тема 6. Особливості гірського лісівництва.	2	2	5
Тема 7. Головні рубки лісу.	2	1	10
Тема 8. Рубки пов'язані із веденням лісового господарства.	2	1	10
Тема 9. Актуальні проблеми і завдання гірського лісівництва.	2	2	10
ЗАГАЛЬНА:	18	12	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Поточний контроль на практичних заняттях – до 50 балів за семестр; поточний контроль на лекціях – до 40 балів за семестр; контроль самостійної роботи – до 10 балів за семестр. Сумарний підсумковий контроль – до 100 балів (сума балів за поточний контроль на практичних і лекційних заняттях та самостійної роботи). Шкала оцінювання: https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.pdf		
7. Політика навчальної дисципліни			
<u>Письмові роботи:</u>			
<u>Академічна доброчесність</u> дотримується при вивченні дисципліни. Зокрема не допускається списування під час проведення поточних та підсумкових контрольних заходів, самостійного виконання навчальних завдань (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей). Вимагається застосовування посилань на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної			

інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Відвідування занять є обов'язковим. Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю, а з іншої причини – у вигляді співбесіди. Пропущені практичні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні негативні оцінки, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття, до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп. У випадку пропуску більше 50 % часу аудиторного навантаження студент не допускається до іспиту.

Неформальна освіта. Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється «ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>). Процедура перезарахування здійснюється при співпадінні назви неформальної активності з назвою освітнього компоненту та кількістю кредитів. Для перезарахування кредитів неформальної освіти створюється комісія для прийняття рішення. Результати навчання, які отримані у неформальній освіті, враховуються при оцінюванні самостійної Роботи студентів з відповідних дисциплін.

8. Рекомендована література

Основна література

1. Генсірук С.А. Ліси України.- :НТШ 202. - 496 с.
2. Герушинський З.Ю. Типолія лісів Українських Карпат. - Львів: Піраміда, 1996. - 208 с.
3. Голубець М.А. Основи відновлення функціональної суті карпатських лісів. - Львів: Манускрипт, 2016. - 142с.
4. Наближене до природи та багатофункціональне ведення лісового господарства у карпатському регіоні України та Словаччини: посібн. /ред. Г.Т.Криницький. -Ужгород: ПП "Коло", 2014.-280с.
5. Наукові основи ведення багатоцільового лісового господарства у карпатському регіоні: зб. реком. УкрНДІгірліс. - Івано-Франківськ: Екор 2001.-246с.
6. Порадник карпатського лісівника. - Івано-Франківськ: Фоліант, 2008. -368с.
7. Посібник карпатського лісівника. - Ужгород: Карпати, 1980.-336с.

Допоміжна

1. Голубец М.А. Ельники Украинских Карпат.- К.: Наукова думка, 1978.-208с.
2. Молотков П.И. Буковые леса и хозяйство в них. - М.: Лесн. промс-ть, 1966.-224 с.
3. Олійник В.С. Гідрологічна роль лісів Українських Карпат: моног.- Івано-Франківськ:НАІР, 2013.-232с.
4. Пастернак П.С. Лісові ґрунти Українських Карпат.-Ужгород: Карпати, 1967.-172с.
5. Сабан Я.А. Экология горных лесов. - М.; Лесн. промс-ть, 1982. -169с.
6. Стойко С.М. Дубові ліси Українських Карпат. - Львів : Меркатор, 2009.-220с.
7. Шпарик Ю.С. Стале управління лісами (на прикладі Українських Карпат): моногр.-Івано-Франківськ: Супрун В.П., 2016.-288с.

Методичне забезпечення

1. Правила відтворення лісів. (2007). Київ: КМ України. 6 с.
2. Правила рубок головного користування в лісах України (1995). Київ: КМ України. 12 с.
3. Правила поліпшення якісного складу, формування і оздоровлення лісів. (2007). Київ: КМ України. 8 с.
4. Санітарні правила в лісах України (1995). Київ: КМ України. 19 с.

Інформаційні ресурси

Державне агентство лісових ресурсів України. – [Електронний ресурс].

Доступний з <http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/index>

2. ДСТУ 3404-96 Лісівництво. Терміни та визначення.
<https://www.twirpx.com/file/593498/>

Викладач Олійник В.С.,
професор